herpy

PILGIFTSGRODOR

Santander Poison Frog

Andinobates virolinensis

Andinobates virolinensis är en liten, dagaktiv pilgiftsgroda på upp till 19 mm med scharlakansrött huvud och framkropp och brun bakkropp. Den finns bara i molnskogen på den östra Andernas bergskedja i Colombia. Arten är sårbar i naturen och hålls knappast, så skötseln bygger på livsmiljöns svala, fuktiga bergsklimat.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Ranitomeya virolinensis; Dendrobates virolinensis; Minyobates virolinensis*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**19 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Bergsskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**19-23 °C**
Temperatur, natt	**15-19 °C**
Luftfuktighet	**85-100 %**
Vatten	**Ingen vattenskål**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Ägg per läggning	**1-2**
Kläckning	**16-24 dagar**
Larvtid	**108-152 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Bär grodynglen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Andinobates virolinensis är en liten pilgiftsgroda i släktet *Andinobates*, en grupp små grodor från Anderna som tidigare räknades till *Ranitomeya*. De vuxna blir upp till 19 mm från nos till kloak. Huvudet och de främre två tredjedelarna av kroppen är djupt scharlakansröda, och färgen glider över i brunt mot kloaken. Trumhinnan och ovansidan av fram- och bakben är bruna. Könsskillnaderna har inte beskrivits.

Arten beskrevs 1992 av Ruiz-Carranza och Ramírez-Pinilla och har tidigare stått som *Ranitomeya virolinensis*, *Dendrobates virolinensis* och *Minyobates virolinensis*.

Grodynglen är rödbruna på ryggen och gräddvita på undersidan. Temperament och livslängd i fångenskap har inte dokumenterats; livslängden i rutan är lånad från besläktade, små pilgiftsgrodor.

Hudgift: pilgiftsgrodor bildar inte själva sitt gift, utan tar upp alkaloider från små leddjur i födan, främst myror och kvalster. För *A. virolinensis* har giftets styrka inte dokumenterats. Släktets arter räknas som milt giftiga, så grodorna bör inte hanteras, och händerna tvättas efter arbete i terrariet. Uppfödda djur som bara får bananflugor och hoppstjärtar saknar giftet.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Andinobates virolinensis finns bara i Colombia på Cordillera Oriental, den östligaste av Andernas bergskedjor. Utbredningen omfattar departementen Santander och Cundinamarca, och det finns också fynd från Boyacá. De allra flesta fynden ligger i Santander.

Arten är bedömd som sårbar (VU) på IUCN:s rödlista, eftersom den bara finns på få platser och eftersom skogen hotas av jordbruk och skogsbruk. Där den lever är den vanlig.

> **Naturlig utbredning:** Colombia.

LIVSMILJÖ

Andinobates virolinensis lever på botten av molnskog från omkring 1.300 till 2.400 m över havet. Grodan är dagaktiv och håller till i lövstreckan. Flera vuxna kan dela samma bromelia, så arten är knappast revirhävdande. Den leker året runt.

Födan är små leddjur som kvalster, hoppstjärtar, myror och insektslarver. Temperatur och luftfuktighet har inte mätts i artens livsmiljö, men molnskog på den här höjden är sval och mycket fuktig, med dimma eller regn större delen av året.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Andinobates virolinensis*, och arten hålls knappast i fångenskap. Skötseln bygger på livsmiljön: sval, fuktig molnskog med tjockt lövskikt och bromelior. Den närmaste arten med erfarenheter från fångenskap är *Andinobates bombetes*, som också lever i sval bergsskog i Colombia; siffrorna för avel och uppfödning är lånade därifrån. *Andinobates tolimensis* lever i samma slags skog på Cordillera Central. De bättre kända bromeliaboarna *Ranitomeya variabilis* och *Ranitomeya imitator* kommer från varmare trakter och kräver flera grader mer.

Ett terrarium på 45 × 45 × 60 cm passar för 3 djur. Inred med ett dräneringsskikt, en fuktbevarande botten av till exempel kokosfiber och skogsjord och ett tjockt lövskikt, som är grodornas viktigaste livsmiljö. Plantera tätt med mossa och små bromelior, och lägg grenar och bitar av korkbark så att det finns många gömställen. Bromelior med vatten i bladtrattarna är platser för grodynglen, och en låg skål med fuktig skogsjord är ett bra ställe för äggen. Ventilationen ska hålla luften i rörelse utan att fukten försvinner.

TEMPERATUR

Temperaturen har inte mätts i artens livsmiljö. 19-23 °C på dagen och 15-19 °C på natten passar för molnskog på 1.300-2.400 m höjd. Grodor från sval bergsskog tål värme dåligt, så terrariet ska stå svalt, utan sol från fönster och utan värmelampor. Blir rummet varmare än 24 °C ska terrariet kylas, till exempel med en fläkt eller genom att stå i ett svalare rum.

Vinterdvala har inte dokumenterats, och årstidsskillnaden i temperatur är liten i tropiskt högland.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara 85-100 % med ett fuktigt lövskikt hela året. Spraya minst två gånger om dagen eller använd ett dimsystem så att löv och växter hålls fuktiga, och låt ytorna torka lite mellan sprayningarna så att mögel inte uppstår. Använd osmosvatten, regnvatten eller avklorerat vatten. Stillastående, våt luft ger mögel och hudinfektioner; en svag, jämn ventilation hjälper.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Arten ska inte ha någon vattendel. Vattnet finns i bromeliornas bladtrattar, där grodynglen växer upp, och det ska bytas regelbundet så att det inte blir grumligt. Använd osmosvatten, regnvatten eller avklorerat kranvatten. Amfibier tar upp ämnen genom huden, så använd aldrig tvål eller rengöringsmedel i terrariet; skölj i stället med varmt vatten.

LJUS OCH UVB

A. virolinensis lever på skogsbotten i skugga, så ljuset är främst till för växterna. Ge 10-12 timmars ljus om dagen med LED eller lysrör och mörker på natten. Det har inte dokumenterats att arten behöver UVB. Väljs en svag UVB-källa ska det finnas gott om skugga.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Fodret är små leddjur: hoppstjärtar och bananflugor (*Drosophila*) i minsta storlek och små gråsuggor. Mata 3-4 gånger i veckan, och låt det alltid finnas levande foderdjur i terrariet. Pudra fodret med kalk de flesta gångerna och med ett vitaminpulver 1 gång i veckan. I naturen äter arten kvalster, hoppstjärtar, myror och insektslarver, så varierat foder är en fördel. Ungarna får samma foderdjur i allra minsta storlek.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Beteendet i fångenskap har inte dokumenterats. I naturen delar flera vuxna samma bromelia, så arten tål troligen sällskap och kan hållas i par eller en liten grupp. Grodorna bör inte hanteras, eftersom huden är känslig och tar upp ämnen; vid rengöring flyttas djuren till en ren, fuktig behållare.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Åldern och storleken vid könsmognad har inte dokumenterats, och könsskillnaderna har inte beskrivits för *Andinobates virolinensis*. Hos de nära besläktade *Andinobates tolimensis* och *Andinobates dorisswansonae* är hanarna mindre än honorna, och hos *A. tolimensis* har hanarna synliga ljudslitsar. Hos *Andinobates bombetes* känns hanarna igen på lätet och en svagt blåaktig strupe.

PARNING

Parning och läten har inte dokumenterats för *Andinobates virolinensis*. Arten leker året runt i naturen, så det finns ingen fast säsong eller viloperiod. Hos *Andinobates bombetes* lockar hanen honan till äggläggningsplatsen, och en grupp med något fler honor än hanar, till exempel 2 hanar och 3 honor, ger flest ägg.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger äggen i lövstreckan, och hanen bär grodynglen upp i bromelior, där de växer upp. Antalet ägg per kull har inte dokumenterats för arten. Hos *Andinobates bombetes* lägger honan 1-2 ägg åt gången, helst på fuktig skogsjord.

Grodynglen kan växa upp i bromeliorna eller föda upp enskilt i små bägare med rent, avklorerat vatten. De matas med fiskflingor i små mängder, så att vattnet inte blir grumligt.

METAMORFOS

Kläcktid och larvtid har inte dokumenterats för arten. Hos *Andinobates bombetes* kläcks äggen efter 16-24 dagar, och larvtiden är omkring 110 dagar med fiskflingor som foder och upp till 150 dagar eller mer med annan föda. När frambenen kommer sänks vattnet till högst grodyngelns höjd så att den lilla grodan lätt kommer upp på land.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyligen förvandlade ungarna är sannolikt omkring 12 mm långa. Håll dem i en liten, fuktig låda med hushållspapper eller löv, en bit bark och en växt, duscha två gånger om dagen och se till att luften byts ut ordentligt. De första veckorna äter de hoppstjärtar; därefter kan de få de minsta bananflugorna. Strö kalk på maten. Först efter flera månader kan de flyttas till ett större terrarium.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns ingen artspecifik kunskap om sjukdomar hos *Andinobates virolinensis*. De mest sannolika problemen är desamma som hos andra små pilgiftsgrodor från svala trakter:

- Värme över 25 °C ger stress och kan vara dödlig. Placera inte terrariet i sol eller nära värmekällor.
- Stillastående luft och för vått löv ger mögel och hudinfektioner. Se till att det finns ventilation, och låt terrariet torka av

lite.

- Foderdjur utan kalk och vitaminer försvagar skelettet, särskilt hos honor.
- Ett djur som slutar äta, blir slött eller får röda, vattiga hudområden ska till en veterinär med kunskap om amfibier.

Arten är sårbar och finns bara i ett litet område, så djur får aldrig tas från naturen.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.